

I. A tényállás és a feltett kérdések

1) A Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalához (továbbiakban: Hivatal) benyújtott formatervezési mintaoltalmi bejelentésben kérték a kerékpár parkoló korlát termék megjelenésének az oltalmát. A Hivatal a bejelentés alaki és érdemi vizsgálatát követően a bejelentés tárgyára mintaoltalmat adott. A mintaoltalmat a Hivatal a jogosultak kérelmére megújította.

2) A Megbízó beadványában szakértői vélemény készítésével bízta meg a Hivatal mellett működő Iparjogvédelmi Szakértői Testületet (a továbbiakban: Szakértői Testület) abban a kérdésben, hogy az általa tervezett kerékpártámasz nem ütközik-e formatervezési mintaoltalomba. A Megbízó a kérelméhez mellékelte a megbízói terméknek egy fényképszerű grafikát és egy fényképet tartalmazó ábrázolását.

II. A Szakértői Testület eljárása

1) A Szakértői Testület a 270/2002. (XII. 20.) Korm. rendelet által meghatározott feladatkörben, szervezeti és eljárási rendben, valamint a tényállásra irányadó jogszabály, a formatervezési minták oltalmáról szóló 2001. évi XLVIII. törvény (a továbbiakban: Fmtv.) alapján alakította ki az alábbiakban kifejtésre kerülő véleményét.

2) A jelen szakértői vélemény megállapításai a hatályos jogszabályokon, a Megbízó által benyújtott iratokon, valamint az ügy szerinti formatervezési mintaoltalomra vonatkozó - az iparjogvédelmi hatósági nyilvántartásban szereplő nyilvános - adatokon alapulnak; a konkrét ügyre levont következtetései csak erre a tényállásra nézve helytállóak.

3) Ez a szakértői vélemény a bíróságokat és más hatóságokat nem köti.

III. A Szakértői Testület álláspontja

1) A kérelem megválaszolásához a Szakértői Testület a Megbízó által benyújtott ábrázolásokat, valamint a mintaoltalmi lajstromban szereplő minta ábrázolását vette alapul. A mintákat megtestesítő termékek meghatározásakor a Szakértői Testület a lajstromban és a kérelemben feltüntetett termék megnevezésekből indult ki.

2) Az Fmtv. 20. §-ának (1) bekezdése értelmében a mintaoltalom terjedelmét a termék egészének vagy részének megjelenését befolyásoló, a mintaoltalmi lajstromban elhelyezett fényképből, rajzból vagy más grafikai ábrázolásból (a továbbiakban együtt: ábrázolás) megállapítható külső jellegzetességek határozzák meg.

Az Fmtv. 20. §-ának (2) bekezdése szerint a mintaoltalom kiterjed mindazokra a mintákra, amelyek a tájékozott használóra nem tesznek eltérő összbenyomást.

Az Fmtv. 20. §-ának (3) bekezdése alapján a mintaoltalom terjedelmének megállapításakor figyelembe kell venni, hogy a szerző - különösen a termék természetére és az ipari, illetve kézműipari ágazat sajátosságaira tekintettel - milyen alkotói szabadságfokkal alakíthatta ki a mintát.

3) Az oltalom alatt álló minta jellegzetességei:

- azonos átmérőjű henger keresztmetszetű, egyetlen hajlított rúdból áll;
- két egymással párhuzamos, függőleges, egyenes rúdszakasszal rendelkezik, amely rúdszakaszok egy közös talppal kapcsolódnak a talajhoz;
- a függőleges rúdszakaszok hosszának az aránya 2:1;
- mindkét függőleges rúdszakasz ívelten csatlakozik egy-egy vízszintes rúdszakaszhoz;
- ez utóbbi egyenes rúdszakaszokat egy félkör alakú rész köti össze;
- az egyenes szakaszok csatlakozásánál az ív sugara megközelítőleg megegyezik a rúd átmérőjével.

4) A Megbízó által benyújtott minta jellegzetességei:

- azonos átmérőjű henger keresztmetszetű, egyetlen hajlított rúdból áll;
- két egymással párhuzamos, függőleges, egyenes rúdszakasszal rendelkezik;
- a függőleges rúdszakaszok hosszának az aránya 2:1;
- a hosszabbik rúdszakasz egy félkör alakú részben folytatódik;
- a rövidebbik függőleges rúdszakasz ívelten csatlakozik egy vízszintes rúdszakaszhoz;
- ez utóbbi vízszintes rúdszakasz szintén ívelten csatlakozik a félkör alakú rész másik végéhez;
- az egyenes szakaszok csatlakozásánál az ív sugara megközelítőleg a rúd átmérőjének két-háromszorosa.

5) A két formai kialakítás azonos jellegzetességei:

- az azonos átmérőjű henger keresztmetszetű, egyetlen hajlított rúdból álló kialakítás;
- a két egymással párhuzamos egyenes rúdszakasz;
- az egyenes rúdszakaszok hosszának az aránya;
- egy félkör alakú rész jelenléte;
- a rövidebb függőleges rúdszakasz és az ahhoz kapcsolódó vízszintes rúdszakasz elrendezés.

6) A két formai kialakítás hasonló jellegzetességei:

- a rudaknak az egész mintához viszonyított vastagsága, azzal az eltéréssel, hogy a lajstromozott kialakítás valamivel vastosabb;
- a rúdszakaszok találkozásánál található ívek, azzal az eltéréssel, hogy a lajstromozott kialakításnál ezeknek az íveknek a rúdvastagsághoz viszonyított sugara nagyobb;
- a félkör alakú rész sugara, azzal az eltéréssel, hogy a lajstromozott kialakításnál a félkör sugara kisebb.

7) A két formai kialakítás eltérő jellegzetessége:

- a lajstromozott kialakításnak az a része, amely felső vízszintes rúdszakaszból és ahhoz kapcsolódó félkör alakú részből áll, a megbízói kialakításnál egyetlen félkör alakú részként van kialakítva;
- a megbízói ábrázoláson a talprész nem látható.

8) A Szakértői Testület a tájékozott használó adott esetre vonatkozó megállapításához abból indult ki, hogy az Fmtv. indokolása a formatervezést egyértelműen a piaci verseny egyik eszközeként határozza meg, amely az áruk kelendősége szempontjából meghatározó jelentőséggel bír. Ezen túl a Szakértői Testület azt mérlegelte, hogy a kerékpár parkoló korlátok területén milyen használói kör szentelendő figyelmet arra, hogy tájékozottsága elegendően alapos legyen ahhoz, hogy az egyes termékek közötti különbségeket felismerje, azokat megkülönböztesse egymástól. Kétségtelen, hogy a mindennapok során közvetlen

fizikai használat a kerékpározók részéről valósul meg. Ugyanakkor a kerékpározók egyáltalán nem motiváltak abban, hogy az egyes parkoló korlátok között a megjelenésük alapján különbséget tegyenek. Ezért a Szakértői Testület tájékozott használonak jelen esetben az olyan építészeti-szerkezetépítési szakembert tekintette, aki a kerékpárparkolók, kerékpártárolók esztétikus kialakításának megtervezésekor a tőle elvárható gondossággal tanulmányozza a piacon kapható eltérő formai kialakítású termékeket, és döntésénél figyelembe veszi azok formatervezett megjelenését is.

Az egyes minták közötti különbségtételkor a tájékozott használó figyelme a formai kialakítás azonosságain, hasonlóságain és eltérésein túl kiterjed a formai kialakítás hordozta jelentéstartalomra is. Az azonos összbnyomás irányába ható tényezőként értékeli, ha a két minta egymással asszociációs összefüggésben áll.

9) A Szakértői Testület álláspontja szerint a 7) pontban meghatározott eltérések, továbbá a 6) pontban felsorolt jellegzetességek kismértékű különbözősége - tekintettel a fennálló jelentős számú és a termékek megjelenését nagymértékben meghatározó azonosságokra - **nem eredményezik a minták fentebb meghatározott tájékozott használóra tett összbnyomásának a különbözőségét.**

A Szakértői Testület úgy találta, hogy a Megbízó által tervezett, illetve a mintaoltalom szerinti kerékpártámasz (parkoló korlát) megjelenése a két termék kialakításának fent részletezett geometriai eltérései ellenére azonos összbnyomást keltő formai jellegzetességgel bír.

A Szakértői Testület – álláspontjának kialakításakor – tekintettel volt arra is, hogy kerékpár parkolók a vizsgált kialakításoktól jelentősen eltérő megjelenéssel is kialakíthatók, ami az alkotói szabadság kevésbé korlátozott voltára utal. Ilyen esetben a fennálló azonosságok nagyobb súllyal veendő figyelembe az összbnyomás azonosságának a vizsgálatokor, mint a két kialakítás közötti eltérések. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy ha a szerzőnek módjában állt az oltalom alatt álló mintától lényegesen különböző formai kialakítással ellátni a termékét, akkor a tájékozott használó figyelme – aki a teljes piaci kínálatot veszi viszonyítási alapul – kevésbé irányul a részletekben megjelenő különbségekre, megkülönböztető képessége a nagymértékben különböző formák ismeretében csökken.

IV. Összegzés

A Szakértői Testület álláspontja szerint a Megbízó által tervezett kerékpártámasz az oltalom alatt álló mintához képest a tájékozott használóra nem tesz eltérő összbnyomást. A kifejtettek tekintettel a terméknek a jogosult engedélye nélkül történő hasznosítása a mintaoltalomba ütközne.